Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Suomen Tieyhdistyksen lausunto: HE 289/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä todetaan, että se tukee hallitusohjelman tavoitetta säädösten sujuvoittamisesta ja paremmassa sääntelyssä. Kyseinen esitys mutkistaa selkeästi tienpitoa, luo uusia rajapintoja, edellyttää monenlaisia yhteen sovitettavia suunnitelmia sekä hajauttaa osaamista. Esitys ei siis millään muotoa sujuvoita sääntelyä. SOTE:n ehdoilla valmisteltu maakuntamalli ei sovellu tienpidon kustannustehokkaaseen järjestämiseen.

- Esityksessä herättää suurta huolta kustannusten ennakoitu nouseminen. Esityksessä arvioidaan tienpidon kustannusten nousevan 20-25 %, kun aiemmin keskittämisellä saadut säästöt uudistuksen myötä katoavat. Lisäksi, jos halutaan vastata talvikunnossapidon sekä mittojen ja massojen kasvusta aiheutuviin tarpeisiin, summa kasvaa. Kun tienpidon rahoitusvaje on jo nyt liki 200 miljoonaa euroa, ja se kasvaa kiihtyvällä vauhdilla, räjäyttää maakuntauudistus vajeen sietämättömiin summiin. Uudistus aiheuttaisi väistämättä tyhjäkäyntiä ennen kuin eri tahot ja toimijat pääsisivät uudistuksen jälkeen toimimaan tehokkaasti. Suomen huonokuntoinen tiestö ei kestä tällaista.

- Alalla vallitsee tällä hetkellä pula osaavista toimijoista. Nyt esitetyllä uudistuksella samaa osaamista edellyttäviä ihmisiä tarvitaan sekä maakuntaan että väylävirastoon. Lähtökohtaisesti tällaisia ihmisiä ei tule olemaan riittävästi, kun osaajia ei riitä edes nykyisin. Uudistus rapauttaa osaamista ja tämä tulee nostamaan kustannuksia sekä heikentämään toiminnan laatua.

- Esitetty toimintatapa ei tule missään nimessä vähentämään byrokratiaa. Kun aiemmin ohjausta on voitu liikenneviranomaisten välillä hoitaa epävirallisilla ohjeilla ja ohjeistuksella, joudutaan nyt siirtymään normeihin. Uudistus luo paljon uusia rajapintoja ja erilaisia yhteen sovitettavia suunnitelmia toimijoiden välille. Näiden laatiminen, yhteensovittaminen ja valvominen ovat poissa niin tienpitoon käytettävästä ajasta kuin rahastakin. Molemmista on puutetta, joten uudistus ei tuo lisäresursseja tienpitoon.

Yksityisteistä:

- Lauttapaikkojen asema osana saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä on hyvä asia.

- Esityksessä (§83) valtionavun jakaminen yksityisteille on maakunnan tehtävä ja raha on yleiskatteellista. Esityksen mukaan asia on hoidettava, mutta pakkoa ei maakunnilla kaiketi ole rahaa jakaa. Olisiko mahdollista, että esim. valtion antama osuus olisi minimi ja maakunta voi laittaa sen päälle haluamansa määrän?

- Yksityistiet ovat osa liikennejärjestelmää. Yksityisteitä ja niiden rahoitusta pitäisi tarkastella osana maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa sekä osana valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa. Yksityisteillä on maakunnallisen ulottuvuuden lisäksi myös valtakunnallinen merkitys kuljetusketjujen osana.

- Maakunnan pitäisi pystyä varmistamaan yksityisteiden toimivuus alueellaan ja valtion pitäisi erillisrahoituksella varmistaa valtakunnallisten kuljetusketjujen toimivuus rahoittamalla niiden osana olevien yksityisteiden hankkeita- esimerkiksi siltoja.

- Tienpidon lisäksi maakunta voi vuosittain myöntää avustusta tiekuntien neuvontaan ja opastukseen. Valtakunnallisten neuvonta- ja opastuspalveluiden rahoitus ei tule onnistumaan mallilla, jossa rahoitusta pitäisi hakea erikseen jokaisesta 18 maakunnasta. Valtakunnallisiin tehtäviin tulisi varata rahoitus joko väylävirastoon tai sitten yksi maakunnista pitäisi valtuuttaa hoitamaan valtakunnalliseen avustamiseen liittyvän rahan jakaminen.

Helsingissä, 19.2.2019

Nina Raitanen, toimitusjohtaja
Suomen Tieyhdistys